

KRÖNIKA FRÅN EUROPARÅDET 1984-1986

1. Direktören vid Europarådets juridiska avdelning, Erik Harremoes, har i tidigare nummer av denna tidskrift (början 1981 sid 120, senast 1984 sid 151), presenterat rådets verksamheter på det straffrättsliga området. Nedan följer en sammanfattning av de två senaste årens resultat.

2. Det förtjänar erinras om att Europarådet är en mellanstatlig organisation, upprättad 1949 med säte i Strasbourg, att rådet har 21 medlemsstater och att den Europeiska kommittén för straffrättsliga problem, för närvarande under ordförandeskap av justitierådet Bo Svensson, Sverige, sedan 1957 verkat inom rådet för att främja internationellt samarbete i syfte bl a att förebygga brott och att studera behandling av dömda personer. De nordiska länderna (utom Finland, som dock deltar i de flesta av rådets aktiviteter) är medlemmar av rådet. Rådets beslutande organ är Ministerkommittén, sammansatt av medlemsländernas utrikesministrar.

Straffrätt

3. Sedan föregående krönika har konventionen den 21 mars 1983 om överförande av dömda personer (överförande-konventionen) ratificerats av ett flertal stater (Österrike, Cypern, Frankrike, Spanien, Sverige och England). Konventionen har därmed trätt i kraft. Dessutom har numera Irland, Norge och Turkiet undertecknat konventionen. För Sveriges del återfinns bestämmelser med anledning av konventionen i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom.

4. I tidigare krönika nämnda konvention 24 november 1983 om ersättning till offer för våldsförbrytelser har ratificerats av Luxemburg och Holland men ännu inte trätt i kraft. Eftersom ytterligare åtta stater undertecknat konventionen, kan den förhoppningen uttryckas att minst en stat inom en snar framtid kommer att ratificera konventionen så att den får status av gällande internationell rätt.

5. En ny konvention har utarbetats inom Europarådet på det straffrättsliga området under den senaste tvåårsperioden. Den europeiska konventionen 23 juni 1985 angående brott med avseende på egendom med kulturellt värde (»offences relating to cultural property«, »infractions visant des biens culturels«) har hittills undertecknats av Cypern, Italien, Liechtenstein, Portugal och Turkiet. Tre ratifikationer krävs för ikraftträdande. Konventionen syftar bl a till ett utökat samarbete mellan staterna för att underlätta att till sin rätta miljö återbörda egendom med kulturellt värde vilken utsatts för brott.

6. Fyra rekommendationer inom detta område har antagits av Ministerkommittén sedan den senaste krönikan.

- R (84) 23 om harmonisering av nationell vapenlagstiftning. Konventionen 28 juni 1978 om enskildas förvärv och innehav av vapen trädde i kraft 1 juli 1982. Den har hittills ratificerats av Cypern, Väst-Tyskland, Island, Luxemburg, Holland, Portugal och Sverige samt undertecknats bl a av Danmark. Nu aktuell rekommendation syftar till att harmonisera lagstiftningen och tillämpningen med avseende på flera viktiga frågor inom konventionens sfär, bl a statistik, klassificering av vapen, licenser och överlåtelse m m.

- R (85) 4 om våld inom familjen inbjuder regeringarna i medlemsstaterna att anta en kriminalpolitik för våld inom familjen med utgångspunkt från att familjen i första hand bör lösa

problemen och att inblandning från utomstående endast bör tillgripas om ingen lösning kan nås inom familjen.

– R (85) 10 angående den praktiska tillämpningen av konventionen 20 april 1959 (ratificerad av Sverige, Norge, Danmark och Island samt accederad av Finland) om ömsesidig rättshjälp i brottmål. Rekommendationen behandlar vissa praktiska frågor om hur begäran om rättshjälp skall ske, särskilt med avseende på kriminalregister.

R (85) 11 om brottsoffrets ställning inom brottmålsrättegången syftar till att förstärka offrets ställning bl a genom information och hjälp.

Kriminalvård

7. Under denna rubrik kan nämnas R (84) 10 om kriminalregister och rehabilitering av fängelsedömda. Enligt rekommendationen är kriminalregistrets främsta funktion att tillhandahålla information om de åtalades bakgrund så att ett lämpligt beslut kan fattas. All annan användning av kriminalregistret bör begränsas så långt det är möjligt. Det bör vara straffbart att obehörigen lämna ut information om innehållet i registren. Fängelsedömda bör ges möjlighet att bli fullt återanpassade i samhället genom att åtgärder vidtas automatiskt. Internationellt samarbete inom detta område bör främjas.

8. I den föregående krönikan nämndes att en kommitté inom Europarådet arbetat med att revidera de regler om minimirättigheter för fångar vilka antogs av Europarådet 1973 men som har sitt ursprung långt tillbaka i tiden. Kommitténs arbete är nu slutfört och det kan förutses att Ministerkommittén kommer att anta dessa »European Prison Rules« inom en snar framtid. Reglerna har nu blivit väsentligt moderniserade och omstrukturerade och för första gången återfinns även en förklarande rapport för att underlätta förståelsen av reglerna. Beträffande innehållet kan nämnas att de numera innehåller ett avsnitt om permission samt att reglerna om individuell behandling blivit väsentligt utökade. Det kan förutses att minimireglerna kan komma att spela en viktig roll för lagstiftare och fängelseadministrationer i Europa under de närmaste åren.

9. Den VII:e konferensen för chefer inom kriminalvården behandlade bl a alternativ till fängelse och möjligheter att använda sig av ny teknik, t ex data, inom kriminalvård och fängelseadministration. Den VIII:e konferensen avhålls i juni 1987 och behandlar bl a planering, konstruktion och utrustning av fängelser (rapportör: Wilhelm Carlström, Sverige), hälsoproblem, särskilt smittsamma sjukdomar och villkorlig frigivning av långtidsdömda.

Kriminologisk forskning

10. Den XVII:e kriminologiska forskningskonferensen behandlade samspelet mellan olika myndigheter (polis, åklagare, domstolar, kriminalvården), särskilt det faktum att rättssystemet i flera medlemsstater är överhopat av mål och ärenden. Detta orsakar betydande förseningar under handläggningen vilket de flesta system inte är dimensionerade för att komma till rätta med. Konferensen såg häri en fara att allmänhetens förtroende rättssystemet kan komma att minska. Den rekommenderade bl a att en förbättrad prioritering borde göras, att regler om diskretionär åtalsprövning borde införas och att ett förbättrat informationsutbyte mellan de olika grenarna i systemet borde äga rum.

11. Det VII kriminologiska kollokviet i Strasburg 1985 tilldrog sig stort intresse då det behandlade ämnet »Straffrättsligt ansvar för och psykiatrisk behandling av mentalt störda

brottslingar«. Här behandlades bl a betydelsen av expertutlåtanden om dessa personer.

12. Till sist under detta avsnitt kan nämnas en rapport om sambandet mellan ekonomisk kris och ekonomisk brottslighet vilken utarbetats av experter från Frankrike, Väst-Tyskland och England på basis av statistiskt material tillgängligt i dessa stater.

Övrigt

13. Efter den XIV:e konferensen för de europeiska justitieministrarna (Madrid 1984), tillsatte Ministerkommittén en arbetsgrupp bestående av högre tjänstemän vilka hos medlemsländerna var särskilt insatta i terroristfrågor. Denna arbetsgrupps arbete kröntes med framgång genom en ministerkonferens i november 1986 i Strasburg. Vid denna betydelsefulla konferens, vilken samlade samtliga ministrar, ansvariga för terroristbekämpning i Europa, antogs en deklaration och tre resolutioner. En av resolutionerna rekommenderar ett närmare samarbete mellan medlemstaterna för att bekämpa terrorism. Bl a skall redan existerande samarbete på bilateral och multilateral nivå stärkas och utvidgas. En särskild arbetsgrupp, bestående av ministrarnas närmaste medarbetare, tillsattes för att bl a närmera studera hur samarbetet skall tillgå, hur terrorister kan hindras att förflytta sig mellan staterna, hur de olika ländernas nationella lagstiftning kan harmoniseras på det straffrättsliga området m m. Det är ännu för tidigt att uttala sig om resultatet av detta arbete, men den förhoppningen kan uttryckas att arbetsgruppen skall uppnå snabba och konkreta resultat för att komma till rätta med ett av vår tids största gissel.

Adress: Hans G Nilsson
Division on Crime Problems
Council of Europe
BP 431 R 6
F-67006 Strasbourg Cedex

Några av Europarådets publikationer 1984-1986:

Collected Studies in Criminological Research: Vol XXIII - Research on victimisation (1985) ISBN 92-871-0771-8.

Rapporter och studier

55. Letters rogatory for the interception of telecommunications ISBN 92-871-0839-0.
56. The victim's position in the framework of criminal law and procedure (1985) ISBN 92-871-0782-3.
57. Extorsions under terrorist threats (1986) ISBN 92-871-0841-2.
58. Economic crisis and crime (1985) ISBN 92-871-0780-7.
59. Third Conference on Crime Policy (1985).
60. Violence in the family (1986) ISBN 92-871-0837-7.

En fullständig förteckning över publikationer kan fås genom hänvändelse till Publications Section, ovanstående adress.